

2015

MARTTA-
LIITON
VUOSI-
KERTOMUS

Taloustutkimus
**Neuvontajärjestöt
Suomi Tänään**
tammi-helmikuu
2016. Tutkimus-
raportti 29.3.2016,
Merja Tuominen.

Kokonaismielikuvassa ja seitsemän mielikuvatekijän yhteisvaikutuksessa **Martat ovat ykkösenä** 10 neuvontajärjestön joukossa. Tapahtunut myönteistä kehitystä kahden vuoden takaiseen tutkimukseen neuvonnan saatavuudessa netin ja puhelimen välityksellä. Henkilökohtaisen ja ryhmäneuvonnan saatavuudessa on myönteistä kehitystä pidemmällä aikavälillä.

PALKINNOT 2015

- 1** Raha-automaattiyhdistys,
Vaikuttavaa!-palkinto Arki
sujuvaksi -kurssitoiminnalle
- 2** Maiju ja Yrjö Rikalan Puutar-
hasäätiö, tunnustuspalkinto
varatoiminnanjohtaja Asta Kuos-
maselle puutarha- ja kotitalous-
neuvonnasta
- 3** SomeAwards/Aller Media,
Somepomo-palkinto toimin-
nanjohtaja Marianne Heikkilälle.

KANSALAIS- YHTEISKUNTA MUUTOKSEN KESKELLÄ

UUODEN 2015 toiminta perustui vuosille 2012–2016 määritellyyn strategiaan sekä vuosikokouksessa 2015 päätettyyn toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon. Suomalaista yhteiskuntaa ravistelivat vuonna 2015 voimakas maahanmuutto, eriarvoistuminen, asenteiden kärjistyminen ja kesätyvysvajeen vuoksi tehty leikkaukset valtion budjettiin. Kansalaisjärjestöt ja kolmas sektori kohtasivat haasteita rahoituksen, resurssien ja toiminnan uudelleen määrittelemisessä ja järjestämisessä.

Marttajärjestössä 116. toimintavuosi merkitsi monien kehityshankkeiden etenemistä. Uudistimme jäsenrekisteriä, tilastointia, nettisivujen visuaalisuutta, neuvonnan konseptointia, Martat-lehteä, taloushallintojärjestelmää, valtionavun jakokriteereitä ja säätiön sääntöjä. Järjestöstruktuurin muutosprosessi eteni Varsinais-Suomen Marttojen ja Satakunnan Marttojen kohdalla, ja uusi piiri, Lounais-Suomen Martat ry, perustettiin historiallisesti 1.1.2016. Muutamien piirien kanssa käynnistettiin vastaavat yhdistymisneuvottelut. Martat auttaa -neuvontasivut perustettiin lokakuussa.

EDUSKUNTAVAALIN VUOSI herätti vilkasta mielipiteiden vaihtoa yhteiskunnassa. Marttajärjestö osallistui keskusteluun julkaisemalla omat eduskuntavaaliteesinsä 15.1. Ne keskittyivät tasa-arvoon, perheiden hyvinvointiin, kansanterveyteen ja sujuvaan arkeen, ja niissä korostettiin vaikuttamista liiton, piirien ja yhdistysten kautta.

MARTTAJÄRJESTÖN TOIMINTAVUOSI sisälsi merkittäviä toimintaympäristön muutoksia. Sähköinen neuvonta, uudet toimintatavat ja kehittyvät viestintävälineet sekä -kanavat haastavat perinteisen yhdistystoiminnan, liiketoiminnan, kotitalousneuvonnan ja viestinnän. Järjestössä pyrittiin ennakoimaan jäsenten ja kohderyhmien uudenlaisia

Kädessäsi on vuoden 2015 marttajärjestön vuosikertomus. Tervetuloa mukaan Marttoihin!

odotuksia ja tarpeita kehittämällä toimintoja ajan vaatimusten mukaisiksi.

Taloudellisesti saavutettiin edellisten saneerausvuosien jälkeen tasapaino. Tarve uusiin avauksiin, resursointiin ja toimintaedellytysten parantamiseen korostuvat tulevaisuudessa, samoin kyky investoida uuden strategian mukaisiin painopisteisiin ja toimintamalleihin. Järjestön kolmiportainen rakenne on raskas, kun tarvitaan uusien konseptien markkinointia tai ketterää reagoitua nopeasykkeisessä toimintakentässä. Marttajärjestön digiloikka neuvonnassa, vapaaehtoisuustoiminnassa, palveluissa ja osallistumisen muodoissa on tulevaisuuden suurimpia haasteita asiakaslähtöisessä toiminnassa. Järjestömme säilytti kuudentena peräkkäisenä vuonna neuvontajärjestöjen ensimmäisen sijan Taloustutkimuksen mittauksessa, joka julkistettiin 29.3.2016.

MARTTALIITON TALOUTTA hoidettiin vuoden 2015 aikana hyvin kurinalaisesti ja toiminnan kulut alittivat budjetoidun. Varainhankinnan tuotot ylittivät arvioidun, mutta sijoitustoiminnan osalta ei päästy talousarvion mukaiseen tavoitteeseen. Kokonaisuutena liiton talous oli tasapainossa vuonna 2015. Marttapiirien ja Marttaliiton tilojen hankintaa varten otettua velkaa lyhennettiin edelleen yli 800 000 eurolla.

MARIANNE HEIKKILÄ

Marttaliitto, toiminnanjohtaja, Martat-lehden päätoimittaja, marianne.heikkila@martat.fi

 marianne.heikkila MarttaManna

 mannamarianne

Kotitalousneuvonnan tavoitteena on edistää terveyttä, ympäristön viihtyisyyttä ja kestävää kehitystä, ehkäistä syrjäytymistä, lisätä tasa-arvoa ja parantaa naisten asemaa.

KOTITALOUSNEUVONTA

KAIKILLE AVOIMEN kotitalousneuvonnan ohella neuvontaa suunnattiin erityisryhmille, kuten maahanmuuttajille, lapsiperheille, nuorille urheilijoille, työpajanuorille, mielenterveys- ja päihdekuntoutujille ja rikosseuraamusasiakkaille.

Valtakunnallisen neuvonnan kärkiteema oli **Vesi jättää jäljen**. Teemassa yhdistyivät ruoka ja ravitsemus, kodin talous sekä kotipuutarha ja ympäristö. Valtakunnalliset Kauhajärvi ja Kukkaro -viikot järjestettiin teemoista Garderobi, Veden käyttö puutarhassa, Kotivara ja Teen kiehtova maailma. Kestävän kehityksen mukaista elämäntapaa edistettiin teemalla **Garderobi – harkitse, korjaa, kierrätä**. Teema näkyi tapahtumissa, viestinnässä ja yhteistyössä piirien, marttayhdistysten ja muiden tahojen kanssa. Martat osallistuivat Garderobi-teemalla Vaatevallankumoukseen, Vaatteiden vaihtopäivään, SuomiAreenaan ja Maailman Kotitalouspäivään. Marttaliitto osallistui myös Helsingin yliopiston opettajan koulutuslaitoksen Rahapaja-työpajaan.

Martat olivat mukana valtakunnallisella Hävikkiyöillä ja Energiansäästöyöillä sekä osallistuivat seuraaviin kampanjoihin: Ekopaasto, Svinnkampen–Hävikinkaatajat, Earth Hour ja Euroopan jätteen vähentäminen. Facebookissa julkaistiin Kuukauden Ekoteko yhdessä SYKE:n kanssa tammielokuussa. Kotitaloustaitojen merkitystä kestäväan kehitykseen esiteltiin Ekosäätiön seminaarissa ja Helsingin yliopistossa. Motivan kanssa käynnistettiin EkoDriving-viestintäyhteistyö.

MARTTOJEN VALTAKUNNALLISENA sienipäivänä piirit järjestivät 20 sieninäyttelyä. Marttaliitto oli mukana Järvenpäässä Maa elää -tapahtumassa ja luontokeskus Haltiassa Suomen luonnon päivän päätapahtumassa. Sienineuvontaa annettiin myös Kellohallin tapahtumassa yhteistyössä Sieni-ihmiset ry:n kanssa. Marttojen sienineuvonta pääsi kotimaisten medioiden lisäksi japanilaiseen televisioon.

Marttaliitto oli kumppanina Arktiset Aromit ry:n Hyvinvointia luonnosta -hankkeessa. Piirit ja yhdistykset järjestivät luonnonyrttinäyttelyjä ravintolapäivänä ja Pop up -tapahtumissa. Yhteensä marttayhdistykset järjestivät noin 30 luonnonyrtteihin liittyvää tapahtumaa, joihin osallistui 5 800 henkilöä.

Martat kertoivat uusista ravitsemussuosituksista ja terveellisestä aterioinnista kursseilla ja tietoisuuksilla. Maailma Kylässä -festivaaleilla tuotiin esiin ravitsemusta globaalista näkökulmasta yhteistyössä Kuluttajaliiton kanssa. Sydänliiton Sydänmerkin kanssa tuotettiin kurssiaineistoa. Marttaliiton edustajat osallistuivat Yhteistyöllä hyvinvointia ja terveyttä 2025 -työpajoihin, joiden järjestäjät olivat sosiaali- ja terveysministeriö ja Valtion ravitsemusneuvottelukunta, sekä valtionhallinnon valmiusharjoitus Valha 2015/16:een ja siinä Henkisen kriisinkestävyysmoduuliin.

Martat osallistuivat Vaatevallankumoukseen ja Vaatteiden vaihtopäivään.

RUOKAKULTTUURIA EDISTETTIIN

uudistamalla **Martan joulukirja** ja valmistamalla **Teen kiehtova maailma** -kurssiaineisto yhteistyössä Aaro Forsman Oy:n kanssa sekä **Kuuden yrtin kimara** – Luonnon-yrtit lähiruokaa parhaimmillaan -vihkonen yhteistyössä Arktiset Aromit ry:n kanssa. Marttaliitto osallistui Kakukoristelun Suomenmestaruuskilpailusta tiedottamiseen ja tuomarointiin sekä ravintolapäiviin. Neuvonta oli mukana tekemässä Suomen ensimmäistä ruokamatkailustrategiaa 2015–2020.

Marttaliitto oli mukana Fixa party -hankkeessa, jossa Finlands svenska Marthaförbund, Uudenmaan Martat, Keski- ja Etelä-Pohjanmaan Martat ja Varsinais-Suomen Martat pitivät kokkaus- ja askartelukursseja suomen- ja ruotsinkielisille lapsille ja nuorille kielikylyperiaatteella.

NUORTEN TALOUSOSAAMISEN ja arjenhallinnan edistämiseksi työskenneltiin useiden kumppanien kanssa. Näitä olivat LähiTapiola ja Mun talous -verkosto, Takuu-Säätiö, Aseman lapset ja Taloudenhallinnan neuvottelukunta. Piirit järjestivät nuorille käytännön kursseja ja luentoja. Verohallinnon kanssa järjestettiin alueellisia **Tee veroilmoitus verkossa** -tapah-tumia. Yhteishyvän kanssa tehtiin Excel-pohjainen työkalu lomabudjetille.

MEDIALLE ANNETTIIN kotitalousneuvontaan liittyviä haastatteluja ja asiantuntijalausuntoja. Mediaa kiinnostivat erityisesti kotiruoka, kodin siivous, sienet ja Garderobi-toiminta. Piirien neuvonnan tueksi tehtiin aineistoja. Neuvontaa annettiin Martat-lehdessä ja Marttojen sähköisissä kanavissa. YouTube MartatTV:hen tuotettiin videoklippejä kotitalousneuvonnan aiheista. Kumppanina olivat Tori.fi, Unilever, Helsingin seudun ympäristöpalvelut, Vesilaitosyhdistys ja Valio. Philipsin kanssa tehtiin lattianpesuun liittyvä kysely.

MARTTOJEN NEUVONTAPUHELIN-

TA piti yllä Pirkanmaan Martat. Ruoasta ja ravitsemuksesta soitettiin 408 puhelua, kodin talous ja kuluttaja-asioista 430 ja kotipuutarhaan ja ympäristöön liittyvistä asioista 50. Siivousaiheista nousivat esiin tahrainpoisto, hajut ja kodin tuholaiset sekä niiden torjunta. Syksyllä kysyttiin säilönästä ja sienistä. Keväällä soittajia kiinnostivat erityisesti ruokaohjeet, ruoan säilyvyys ja juhlien järjestämiseen liittyvät asiat. Neuvontapuhelin palveli maanantaista perjantaihin klo 12–15. Puhelun hinta asiakkaalle oli 1,73 €/min+ppm. Puhelimen tuotto kattoi alle puolet kustannuksista.

Martan joulukirjan kuvitti
Sanna Mander

Marttojen kotitalousneuvonta tavoitti lähes

112 000

henkilöä. Heistä **76 947** osallistui valtionavustuksella toteutettuun neuvontaan.

Marttaliitto ja piirit toteuttivat 7:ää valtakunnallista kotitalousneuvonnan hanketta. Hankeneuvontaan osallistui yhteensä 34 850 henkilöä.

«KOTITALOUSNEUVONNAN VALTAKUNNALLISET HANKKEET»

ARKI SUJUVAKSI Kaikki piirit järjestivät kotitalousneuvonnan kurseja mielen-terveys- ja päihdekuntoutujille sekä maahanmuuttajille ja heidän perheilleen. Rikosseuraamusasiakkaiden kurseja pidettiin 12 piirissä. Hankekurssien lisäksi Tampereen yhdyskuntaseuraamustoimisto ja Pirkanmaan Martat toteuttivat kurssisarjan ostopalveluna. Valtakunnallisen työpajayhdistyksen (TPY ry) ja 8 alueellisen työpajan kanssa aloitettiin nuorten neuvonta 16–29-vuotiaille. Kurseilla tehtiin ruokaa, leivottiin, syötiin yhdessä, keskusteltiin ruoasta, ravitsemuksesta ja raha-asioista ja opeteltiin kodinhoitoa sekä kotipuutarha- ja ympäristöasioita. Maahanmuuttajien kurseilla opittiin myös arjen sanastoa. Kaikilla kurseilla sosiaaliset ja ryhmässä toimimisen taidot nousivat esille.

Kurssikäyttöön muokattiin uusintapainos Pirkanmaan Marttojen **Kokataan kotona/syksy** -reseptivihkosta. Nuorten työpajoille tehtiin markkinointiaineisto, jonka kuvitti Kuopion pajalta Joona

Riihiluoma. Rikosseuraamusasiakkaiden kurssiesitteestä otettiin uusintapainos.

Marttojen kokemuksia vankien parissa työskentelystä jaettiin Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstön Talouden ja velanhoidon ohjaamisen koulutuspäivillä. Kurssitoiminta oli esillä Raha-automaattiyhdistyksen Inhimillisiä Uutisia -kesäkiertueella. Uutisjutut tehtiin Kouvolan ja Ylitornion kurseilta.

Koulutuspäivien aiheena oli nuorten neuvonta. Hankkeen seurannan, arvioinnin, raportoinnin ja hakemusten osalta RAY:llä siirryttiin verkkoasiointiin.

Arki sujuvaksi -toiminnassa toteutui 914 kurssikertaa. Osallistumiskertoja oli 6 611. Rikosseuraamuksen puolella yhteistyökumppanina oli 19 vankilaa. Toimintaa rahoittivat Raha-automaattiyhdistys ja marttajärjestö.

Raha-automaattiyhdistys myönsi Arki sujuvaksi -kurssitoiminnalle Vaikuttavaa! -tunnustuspalkinnon yhteiskunnallisesti vaikuttavasta ja tuloksellisesta järjestötoiminnasta.

∞ KOTITALOUSNEUVONNAN VALTAKUNNALLISET HANKKEET ∞

LAPSIPERHEIDEN ARJEN TUKE- MINEN 2015–2016

Hanke tuki vauvaperheiden arkea ja vahvisti perheiden hyvinvointia kotitalousneuvonnalla. Hanke kuului Raha-automaattiyhdistyksen Emma & Elias -avustushjelmaan (2012–2017). Se kokoaa yhteen järjestöjen projekteja, joilla edistetään lasten ja perheiden terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Ohjelmassa keskitytään yläkouluikäisten ja sitä nuorempien kasvuolosuhteiden parantamiseen. Toimintaa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto.

Marttaliitto vastasi Lapsiperheiden arjen tukeminen -hankkeen valtakunnallisesta koordinoinnista. Ruotsinkielisillä alueilla toiminnasta vastasi Finlands svenska Marthaförbund. Yhteistyökumppanina oli Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Toimintamuotoja olivat **Vauva tulee kotiin!** -luennot, **Ruokaseikkailu alkaa!** -vauvanruokakurssit, neuvonnalliset kotikäynnit erityistä tukea tarvitseviin vauvaperheisiin sekä kaikille avoimet **Kysy mitä vain** -tilaisuudet. Kursseja, luentoja ja kotikäyntejä oli 197 ja osallistujia 1 984.

Yhtenä tavoitteena oli Marttojen lapsiperheneuvonnan mallintaminen ja juurruttaminen perhekeskusten ja neuvoloiden toimintaan. Yhteistyötä perhekeskusten ja neuvoloiden kanssa tiivistettiin julkisella sektorilla ja järjestöissä. Kaksi pilottialuetta kolmesta kirjasi toimintamallit ja yksi alue sai toimintamallin lähes kirjatuksi. Hanke oli mukana kehittämässä valtakunnallista perhekeskustoimintaa. Työtä koordinoi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Hankkeen seurannan, arvioinnin, raportoinnin ja hakemusten osalta RAY:llä siirryttiin verkkoasiointiin. Kurssi- ja kotikäynnit saivat näkyvyyttä RAY:n Inhimillisiä Uutisia -kesäkiertueella. Hankkeelle perustettiin oma Twitter-tili, jolla oli seuraajia 315.

MAKUMATKA KARJALAAN Kursseilla opeteltiin tekemään karjalaisia ruokia sekä piirakoi-
ta ja muita leivonnaisia. Kursseja järjestettiin 14. Osallistujia oli 220, heistä lapsia ja nuoria 69. Hanketta rahoitti Karjalan Kulttuurirahasto.

OTA RAHA-ASIAT HALTUUN

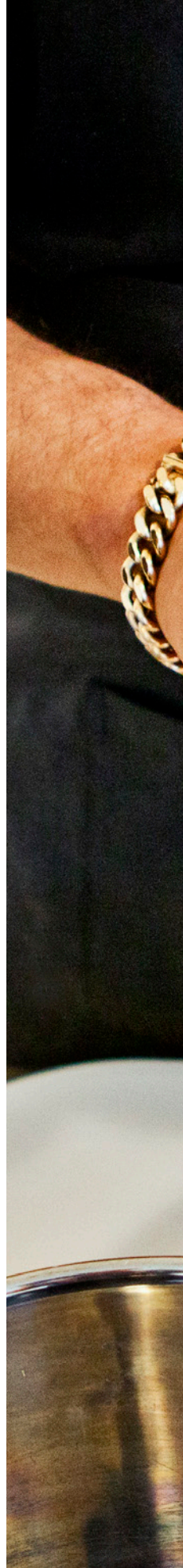
Hankkeella edistettiin nuorten ja nuorten perheiden talousosaamista ja motivaatiota oman talouden hallintaan. Neljä piiriä kahdeksalla paikkakunnalla piti 25 keskustelutilaisuutta, luentoa tai näyttelyä. Osallistujia oli 531 ja yhteistyökumppaneita 18. Hanketta tuki Palkan-
saajasäätiö.

PIDÄ KIINNI RAHOISTASI Ennaltaehkäisevän talousneuvonnan tavoitteena oli parantaa kuluttajien taloudellista turvaa ja herättää kiinnostus omien raha-asioiden hoitoon ja talouden hallintaan.

Piirit pitivät luentoja ja talousneuvontapainotteisia ruokakursseja nuorille. Luentoja pidettiin 32 ja niissä oli 665 osallistujaa. Kursseja pidettiin 144 ja niissä oli 1 276 osallistujaa. Neuvontaa annettiin 16 piirissä, yhteensä 46 paikkakunnalla. Piirit tekivät yhteistyötä noin 60 eri toimijan kanssa (mm. seurakunnat, järjestöt, nuorten työpajat, oppilaitokset). Marttaliitto ja piirit tekivät yhteistyötä median kanssa talousneuvonnan edistämiseksi. Hanketta rahoittivat Marttaliitto ja LähiTapiola.

PAIKOILLANNE, VALMIINA, KEITTIÖÖN

Hanke tuki nuorten itsenäistymistä, sujuvaa arkea ja tasapainoista kasvua. Liikuntaa harrastavia nuoria innostettiin kursseilla ja tietoisuudella terveellisen ruoan ja välipalojen tekemiseen. Heille tarjottiin yhdessä tekemistä, vertaistukea ja sosiaalista vuorovaikutusta. Myös vanhemmille ja valmentajille kerrottiin hyvästä ravitsemuksesta. Hankkeessa pidettiin 61 tietoisuutta 1 322 nuorelle ja 248 välipalakurssia 2 762 nuorelle. Hanketta rahoitti Jane ja Aatos Erkon säätiö.

Arki sujuvaksi
-hanke järjesti
ruoanlaittokursseja
myös vankilassa.

SYÖ HYVÄÄ Marttaliitto välitti tietoa uusista suomalaisista ravitsemussuosituksista Kuluttajaliiton ja yli 20 muun järjestön kanssa. Piirit pitivät terveellisestä ravitsemuksesta 843 tietoiskua ruokakursseilla ja 153 luentoa. Hankkeessa tavoitettiin lähes 19 000 ihmistä. Vuosina 2014–2015 hankkeessa tavoitettiin lähes 49 000 ihmistä. Hanketta hallinnoi Kuluttajaliitto ja rahoitti RAY.

Jäsenhankintakampanja toteutettiin 29.8.–30.9. teemalla Elämä on parasta itse tehtynä. Tavoitteena oli tehdä järjestöä näkyväksi ja innostaa marttoja kutsumaan ystäviään mukaan. Kaikki kampanjan aikana liittyneet saivat lahjaksi marttatuotteen.

JÄRJESTÖTOIMINTA

JÄSENHANKINTAKILPAILUSSA

palkittiin kolme eniten jäsenmääräänsä kasvattanutta yhdistystä: Luhalahden-Isoröyhön My (kasvua 57,9 %, Pirkanmaan Martat), Intomartat (27,3 % Kymenlaakson Martat) ja Aallon Martat (26,7 %, Keski-Suomen Martat). Jäsenmäärän kasvu laskettiin suhteessa yhdistyksen jäsenmäärään.

Sähköistä toiminnan tilastointia toteutti yhteensä 1 060 yhdistystä ja toimintaryhmää. Toimintatilastojen mukaan yhdistyksissä käytettiin yhteensä 328 294 tuntia vapaaehtoistoimintaan. Marttayhdistykset järjestivät yhteensä 30 508 tilaisuutta. Yhdistysten tilaisuuksissa käynteihin kirjattiin 1 132 625 osallistumiskertaa.

Uutena toimintamuotona yhdistyksille tarjottiin Pop up -marttatapahtumia. Ne ovat kaikille avoimia tilaisuuksia, joissa pääsee tutustumaan marttatoimintaan. Ensimmäiset tapahtumat järjestettiin viikolla 13, jolloin aiheina olivat patalappu, laatikko- ja ruukkuviljely, Kattilamatka Kameruniin ja Suomineidon voileipäpöytä. Viikolla 44 aiheet olivat Garderobi, leikkokukat ja vuoden nimikkokasvit. Marttaliitto tuotti yhdistyksille materiaalia ja tiedotti tapahtumista valtakunnallisesti.

Martat osallistuivat valtakunnalliseen ravintolapäivään 16.5. teemalla villiyrityt ja 16.8. teemalla Suomineidon voileipäpöytä. Marttaliitto tuotti tilaisuuksiin

järjestelyohjeet, toteutusideoita, jaettavia ruokaohjeita ja tiedotusmateriaalin.

Tampereen kädentaitomessuilla Marttaliitolla oli oma osasto. Teemana oli Garderobi. Kävijät saivat vinkkejä tekstiilien uusiokäyttöön ja pääsivät kokeilemaan taitoja käytännössä. Messujen yhteydessä järjestettiin Marttojen esukilpailu. Yleisöäänestyksen voitti Mirja Ämmälän Alavus-essu.

Jäsenluettelo- ja yhdistyskirjeet lähetettiin yhdistyksille tammi- ja elokuussa. Vuoden 2016 ensimmäinen yhdistyskirje lähetettiin jo lokakuussa 2015 helpottamaan toiminnan suunnittelua.

Ryhdyttiin julkaisemaan sähköisiä uutiskirjeitä, jotka sisältävät ajankohtaista tietoa esimerkiksi toimintaryhmien vetäjille. Yhteensä julkaistiin 13 uutiskirjetä. Aiheet olivat käsityö, puutarha, kansainvälinen toiminta, ruoka, sienet, pikkukokkien ohjaaminen ja vertaismartat. Kaikki kiinnostuneet voivat tilata uutiskirjeen. Vuoden aikana kirjeitä lähetettiin 765 martalle.

Marttaliitto ylläpiti marttayhdistysten jäsenluetteloita ja peri jäsenmaksut. Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu oli 40 €, josta yhdistyksen osuus 8 €, piirin 11 €, Marttaliiton 4 € ja jäsenlehden 17 €. Jäsenluettelokirje lähetettiin yhdistyksille ja toimintaryhmille tammi- ja elokuussa.

Uutta jäsenrekisteripalvelua kehitettiin, ja yhdistykset sekä piirit pääsivät itse päivittämään jäsentensä yhteystietoja.

Marttajärjestön jäsenmäärä

46 640

Järjestöön liittyi vuoden aikana

4 119

henkilöä ja erosi **5 378** henkilöä, eli jäsenmäärä laski **1 414** henkilöllä (**3,1 %**). Uusia yhdistyksiä perustettiin **8** ja uusia toimintaryhmiä **3**.

Yhdistyksiä yhteensä

1 150

toimintaryhmiä **71**.

Yhdistyksissä käytettiin yhteensä noin **328 300** tuntia vapaaehtoistoimintaan.

KOULUTUS

OPINTOTOIMINTA Marttojen taito-merkkeihin kuuluvat taitoavaimet (I, II ja III), erikoisavain, harrastusmerkki ja osaajapassit (järjestö-, käsityö- puutarha- ja sieniosaajapassit).

Opintotoiminnan koulutuksia pidettiin 29. Taitomerkkiopintoja valmistui yhteensä 287, joista I-taitoavaimia 59, II-taitoavaimia 172, III-taitoavaimia 23 ja erikoisavaimia 1. Harrastusmerkkejä suoritettiin 23. Osaajapasseja valmistui 9, joista järjestöosaajapasseja 3, puutarhaosaajapasseja 2 ja käsityöosaajapasseja 4.

Opintotoiminnan toteutus siirtyi keskitetysti Pohjois-Savon Martat ry:lle 1.9.2015.

YHTEISTYÖ OK-OPINTOKESKUKSEN KANSSA Marttaliitossa toteutettiin ammatillista lisäkoulutusta OK-opintokeskuksen tuella. Koulutustilaisuuksia oli 2 ja opiskelijatyötunteja 670. Ammatillisiin koulutuksiin osallistui 50 henkilöä. Piirit toteuttivat marttayhdistysten kanssa opintojaksoja 204 kertaa, yhteensä 1 156 opetustuntia. Tilaisuuksiin osallistui 4 374 henkilöä. Marttayhdistykset toteuttivat 115 vertaisopintoryhmää, yhteensä 3 749 oppituntia. Ryhmiin osallistui 1 792 henkilöä.

Taitomerkkiopintoja valmistui yhteensä **287**

AMMATTILAISTEN JA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN KOULUTUKSET

Marttaliitto järjesti ammatillista lisäkoulutusta ja luottamushenkilökoulutusta piirien toimi- ja luottamushenkilöille. Koulutustilaisuuksia oli 9 ja niihin osallistui 269 henkilöä. Opiskelijatyötunteja kertyi 48 195.

Ammatillista lisäkoulutusta olivat kotitalousneuvonnan ja sienineuvonnan koulutuspäivät, toiminnanjohtajapäivät ja johdon strategiapäivät.

Luottamushenkilöille järjestettiin vapaaehtoistoiminnan koulutuksia, piirien ja liiton johdon neuvottelupäivät ja koulutuspäivät piirien hallitusten uusille jäsenille.

Raha-automaattiyhdistyksen hankerahoituksella järjestettiin Lapsiperheiden arjen tukeminen- ja Arki sujuvaksi -koulutuspäivät. Koulutuksiin osallistui 52 henkilöä. Opiskelijatyötunteja kertyi 1 456.

MARTTALIITON
KUNNIAPUHEEN-
JOHTAJA

Salme Holma, Tuusula

KUNNIAJÄSENET

Birgitta Bröckl,

Parainen

Eeva Erola, Tampere

Kaija Hasunen,

Helsinki

Ilta Ikkala, Saarijärvi

Pirkko Ikonen,

Toivakka

Kerttu Kalliosaari,

Lappeenranta

Liisa Kupias,

Kouvola

Liisa Laitinen,

Siilinjärvi

Maija Nevalainen,

Imatra

Maija Pekkarinen,

Helsinki

Leila Rautalahti,

Espoo † 5.12.2015

Anja Sillanpää,

Mynämäki

Helena Snellman,

Helsinki

Espoolaiset martat olivat mukana järjestämässä kansainvälistä ruokailtaa yhdessä turvapaikanhakijoiden kanssa Lauttasaaren seurakunnan tiloissa.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

KAMERUNIN KOTITALOUS-NEUVOJIEN yhdistys ACESF-CA (l'Association des Conseillers en Economie Sociale et Familiale du Cameroun) käynnisti yhteistyöhankkeen toisen vaiheen. Hankkeen nimi on **Köyhien naisten ja tyttöjen oikeus omiin tuloihin ja ruokaturvaan**. Se järjestää kotitalous- ja yrittäjyysneuvontakursseja Marttaliiton tuella. Hanke laajeni kattamaan kuusi Kamerunin provinssia. Yaoundén, Bamendan ja Marouan lisäksi toimintaa on myös Doualassa, Bafoussamissa ja Bertouassa. Seurantamatka tehtiin lokakuussa Bertouaan. Hanke eteni suunnitelmien mukaan ja jatkuu 2016–2017.

Hakemusten perusteella valittiin 16 martan ryhmä, joka teki keväällä 2016 ensimmäisen Marttamatkan Kameruniin. Hakemuksia tuli yhteensä 45.

SWAZIMAASSA ON toteutettu yliopiston kuluttajatieteen laitoksen kanssa hanketta **Kestävä toimeentulo ja osallisuus nuorille ja naisille yrittäjyystaitojen kautta**. Järjestettiin kolmas neuvojien täydennyskoulutus yliopistolla, hankittiin materiaalityöt tuotantoryhmille ja jatkettiin neuvontatyötä 24 paikallisessa ryhmässä. Hanke saatettiin päätökseen keväällä 2016 aikana.

MARTTALIITTO OSALLISTUI International Federation for Home Economics IFHE:n työhön Suomen jaoston FIN-IFHE:n jäsenenä. Marttaliiton kehittämispäällikkö toimii jaoston puheenjohtajana kaudella 2015–2016. FIN-IFHE järjesti Maailman kotitalouspäivän seminaarin 12.3. teemalla **Globaali vastuu alkaa kotoa – kiertotalous ja kotitaloudet Suomessa**.

POHJOISMAIDEN NAISLIITON (Nordens kvinnoförbund NKF) kesäkonferenssi järjestettiin Ruotsin Grännassa teemalla Livskvalitet. Marttaliittoa edustivat puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Facebookin
Martat vinkkaa
-sivuilla oli

67 000
tykkääjää.

Twitterissä
Marttaliitolla oli

3 900
seuraajaa ja
Lapsiperhe-
arjella **330** seu-
raajaa. Arki su-
juvaksi -toimin-
nalle avattiin
oma Twitter-
tili. Instagramin
käyttö aloitet-
tiin ja seuraajia
oli **780**.

Toiminnan-
johtajalla
oli seuraajia
Facebookissa
5 000,
Twitterissä
9 000 ja Insta-
gramissa **1 500**.
Aller Median
järjestämässä
SomeAwards
-kilpailussa toi-
minnanjohtaja
valittiin **vuoden
2015 some-
pomoksi**.

*Viestinnän ja markkinoinnin lähtökohta oli martta-
toiminnan, sisältöjen sekä palvelujen tunnetuksi tekeminen.
Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumalla martat
vahvistavat järjestön imagoa, tekevät jäsenhankintaa,
varainhankintaa, markkinointia ja vaikuttamista.*

VIESTINTÄ, MARKKINOINTI & VARAINHANKINTA

VIESTINTÄ, MARKKINOINTI ja va-
rainhankinta ovat Marttaliitossa tukipal-
veluja, jotka vahvistavat kotitalousneu-
vontaa ja kansalaisyhteiskuntalähtöistä
järjestötoimintaa. Marttaliiton, piirien
ja yhdistysten viestintä muodostaa ko-
konaisuuden. Kehittämishaasteita ovat
viestinnän vaikuttavuuden arviointi, ra-
portoinnin kehittäminen ja viestien saa-
tavuus sekä läpimeno. Viestinnän re-
surssointia joudutaan arvioimaan vuo-
sittain strategisten tavoitteiden ja osaa-
misen mukaisesti.

Viestintää, markkinointia ja varainhan-
kintaa johtavat ja koordinoivat toimin-
nanjohtaja, kehitysjohtaja ja hallinto- ja
talousjohtaja. Vuoden aikana ostettiin
ulkopuolisilta asiantuntijoilta sosiaali-
sen median viestintäpalveluja ja graafis-
ta suunnittelua. Vastuu viestinnän sisäl-
löstä oli liiton asiantuntijoilla. Työkalu-
na käytettiin viestintäkalenteria, johon
suunniteltiin järjestöpalvelujen, neu-
vonnan, kehitysyhteistyön, vaikuttami-
sen ja viestinnän nostot. Muita välineitä
olivat webinaarikoulutukset, webropol-
kyselyt, asiakaspalvelu, uutis- ja yhdis-

tyskirjeet, jäsenlehti ja sosiaalinen me-
dia. Brändityökirjaa hyödynnettiin uusi-
en konseptin suunnittelussa. Sähköisen
viestinnän osuutta pyrittiin lisäämään.
Työntekijöitä koulutettiin sähköisen
viestinnän, sosiaalisen median ja erilais-
ten kyselyjen sekä testien käyttämiseen.
Viestinnällistä koulutusta tarvitaan jär-
jestön kaikilla tasoilla, jotta neuvonta- ja
järjestöpalveluista viestiminen toteutuu
valtakunnallisesti ja uusia kohderyhmiä
tavoittaen.

KOTIMAAN KERÄYSTUOTTOJA

saatiin 2 964,44 €. Se ohjattiin nuoril-
le suunnattuun ammattilaisten toteut-
tamaan kotitalousneuvontaan. Tuotoilla
lahjoitettiin nuorten kurssien osallistujil-
le Penninvenyttäjän keittokirjat.

Kehitysyhteistyöhön osoitetut kerä-
ystuotot olivat 9 423,73 €. Ne käyte-
tään naisten ja nuorten kouluttamiseen
ravitsemuksessa, kotitaloustaidoissa ja
pienyrittäjyydessä Kamerunissa ja Swa-
zimaassa.

Lehdistöosumia oli

3 398

medioita yhteensä
4 071. Toiminnan-
johtajaa koskevia
osumia oli 118 ja
medioita 209.

Palvelun tuotti M-brain.

Nettisivuilla käyntejä oli

6 093 000

ja määrä kasvoi **28 %**.
Käyttäjiä oli **3 377 000**.
Käynneistä **53 %** tehtiin
mobiililaitteilla ja **75 %**
käynneistä tuli
hakukoneiden kautta.

*Yhteistyössä Globe
Hopen kanssa teh-
tiin kolikkokukka-
ro, jossa käytettiin
marttojen keräämiä
kierrätyspitsejä. Jo-
kaisesta kukkarosta
lahjoitettiin 2,10 €
Marttojen kehitys-
yhteistyökohteeseen
Kamerunissa.*

TIEDOTTEET Vuoden aikana lähetettiin 22 tiedo-
tetta Deskin ja omien kanavien kautta.

- 15.1. Garderobi – harkitse, korjaa ja kierrätä
- 29.1. Marttaliiton ja LähiTapiolan yhteinen
panostus taloudellisen osaamisen
edistämiseen
- 19.3. Marttojen Pop up -tapahtumissa opitaan
uutta ja tehdään yhdessä
- 26.3. Oman talouden hallinta kansalaistaidoksi
- 15.4. Marttojen Garderobi kannustaa
vastuullisiin vaatevalintoihin
- 21.4. Marttaliiton vuosikokous 18.4.2015
- 23.4. Kauha & kukkaro -tapahtumissa teemana
Vesi puutarhassa
- 8.5. Marttojen neuvonta laajenee älykankaisiin/
Finlayson kanssa
- 16.5. Martat mukana Ravintolapäivässä
- 2.6. Äänestä Marttojen hyviä tekoja!
- 3.7. Martat SuomiAreenalla heinäkuussa
- 10.8. Martoilla Ravintolapäivän teemana
Suomineidon voileipäpöytä
- 17.8. Martat näkyvät RAY:n kesäkiertueella
- 23.8. Tutustu sieniin, sieniruokiin ja -säilöntään
Marttojen sienipäivänä
- 24.8. Marttojen Kauha & kukkaro -tapahtumissa
teemana Varaa kotivaraa
- 10.9. Martat auttaa
- 15.9. Neuvontajärjestöt: Oikeus kohtuuhintaiseen
kotitalousneuvontaan säilytettävä
- 30.9. Marttojen Kauha & kukkaro -viikon
teemana tee
- 1.11. Marttojen Pop up -tapahtumat viikolla 46
- 3.11. Martat mukana Suomen Kädentaidot
-tapahtumassa
- 5.11. Kuluttajaparlamentin täysistunto tuotti
hyviä kannanottoja tärkeistä aiheista
- 20.11. Eva Biaudet Naisjärjestöjen Keskusliiton
uudeksi puheenjohtajaksi
- 22.11. Joulu tulee Marttojen ohjeilla

MARTTAPERINNE.FI-sivuilla kerrotaan järjestön keskeisistä henkilöistä ja toiminnasta eri vuosikymmeninä. Käyntejä oli 14 500 ja kävijöitä 12 220, saman verran kuin vuonna 2015. Sivujen henkilögalleriaa täydennettiin. Muistojen keruu-sivuille tallennettiin lisää marttojen historiaan liittyviä muistoja, ja lähdeluettelo täydennettiin. Sivuille perustettiin **Vuosisatamme verkkoon**-kampanjasivu. Kampanjan tavoitteena on tallentaa Marttojen kulttuuriperintö Kansalliskirjaston verkkokirjastoon, joka rakennetaan Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi. Kansalliskirjasto kerää työtä varten varoja Martat-Martta-nimikkorahastoon.

Martan puodin uudet mukit.

∞ VIESTINTÄ, MARKKINOINTI JA VARAINHANKINTA ∞

MARTAN PUOTI Uusia tuotteita olivat **hihamerkki** (Elämä on parasta itse tehtynä -tekstillä), **vihreäkuvioiset mukit** ja **esiliina** uudesta ruutukankaasta.

Yhteistyössä Globe Hopen kanssa tehtiin **kolikkokukkaro**, jossa käytettiin marttojen keräämiä kierrätyspitsejä. Jokaisesta kukkarosta lahjoitettiin 2,10 € Marttojen kehitysyhteistyökohteeseen Kamerunissa.

Yhteistyössä Finnlaysonin kanssa tarjottiin martoille jäsenetuhintaa **älykangastuotteita**. Patakinnasta, pöytäliinaa ja kassia myytiin yhteensä 18 844 €:n arvosta.

Järjestötuotteiden myynti oli yhteensä 24 141 € (28 629 €) ja voitto 10 831 € (13 542 €). Järjestötuotteisiin kuuluvat esimerkiksi erilaiset merkit. Varainhankintaan sisältyvät tuotemyynnin liikevaihto oli 126 909 € (122 240 €). Tuotemyynnin tilikauden voitto oli 14 596 € (6 744 €).

VIESTINTÄ, MARKKINOINTI JA VARAINHANKINTA

MARTAT-LEHTI Martat-lehden kehittämistyöpajoissa valmisteltiin **lehden konseptin uudistusta**. Työskentelyyn osallistui lehden tekijöiden lisäksi järjestö- ja neuvontatiimin työntekijöitä, lehden avustajia ja kouluttajat Heidi Korva ja Penni Osipow. Jatkossa neuvonta- ja järjestöaineistot erottuvat selkeämmin lehden rakenteessa. Tavoitteena on, että lehden tunnistaa joka aikeamaltaan marttojen lehdeksi, joka välittää lukijoille hyötytietoa ja marttailun iloa.

Lehti sisältyi kaikkien varsinaisten jäsenten jäsenmaksuun. Lehestä ilmestyi 8 numeroa, joiden teemat olivat Katse kotiin (1), Piha, parveke ja palsta (2), Kevät on juhlaa (3), Martan kesä (4–5), Sadonkorjuu (6), Syystunnelmaa (7) ja Martan joulou (8). Sivuja oli 48–64, vuosikerrassa yhteensä 384 sivua. Kesänumerosta (nro 4–5) julkaistiin myös sähköinen lehti kaikille avoimena lssuu-julkaisuna.

Kauha & kukkaro -aiheet nostettiin esiin sisälössä ja kansissa. Järjestötiedotukseen liittyvät

asiat koottiin Marttailu-sivuille. Martat teki yhteistyötä Kuluttaja-lehden kanssa. Kuluttajan testituloksia julkaistiin 3 numerossa ja ilmoituksia Kuluttaja-lehden tarjoamasta jäsenedusta martoille 4 numerossa. Marttaliiton vuosikertomus 2014 julkaistiin numerossa 3. Kyseinen lehti postitettiin kansanedustajille ja yhteistyötohoille.

Kestotilaus kotimaahan, Pohjoismaihin ja Baltian maihin maksoi 45 €, muihin maihin 55 €. Määräaikaistilaus kotimaahan maksoi 50 € (8 numeroa) tai 30 € (4 numeroa). Järjestön ulkopuolisia tilauksia oli 808. Niistä 85 oli lahjatilauksia, joita marttayhdistykset saivat tehdä jollekin yhteisölle 40 €:n hintaan. Lehden ilmoitusmyynnistä vastasi Media-Q ja Tuija Saarimäki.

Lehden toimituspäällikkö osallistui Suomessa ensimmäistä kertaa järjestetyille Ruokajournalismin kurssille. Sen toteuttivat Haaga-Helia ammattikorkeakoulun toimittajakoulutus ja Sanoma Media Finland.

Martat-lehden levikki oli **42 936**. Kasvua edellisestä levikin tarkastuksesta (2013) oli 1 763 kappaletta. (LT 2014),

Marttajärjestö toimi kotien ja perheiden hyvinvoinnin ja arjen hallinnan puolestapuhujana yhdessä muiden järjestöjen, julkisen sektorin, median ja yritysten kanssa. Vaikuttamisen keinoina olivat mm. lausuntojen antaminen, yhteiskunnallinen mediakeskustelu sekä päättäjien tapaamiset.

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

EDUSKUNTAVAALIEN VUOSI herätti voimakasta mielipiteiden vaihtoa, ja marttajärjestö osallistui keskusteluun julkaisemalla omat **eduskuntavaaliteesinsä** 15.1. Ne korostivat yhteiskunnallista vaikuttamista järjestön kaikilla tasoilla ja keskittyivät tasa-arvoon, perheiden hyvinvointiin, kansanterveyteen ja sujuvaan arkeen. Marttaliiton vaaliteesit lähetettiin kaikille eduskunnan valiokuntien puheenjohtajille. Teeseissä nostettiin esiin seuraavat asiat:

- »Kolmannen sektorin osaamista tulee entistä paremmin hyödyntää ravitsemustiedon ja käytännön taitojen opetuksessa kansanterveyden edistämiseksi.
- »Nuoria ja nuoria aikuisia on tuettava heidän elämänsä merkittävässä nivelvaiheissa.
- »Nuorten kansallinen talouslukutaidon strategia on sisällytettävä hallitusohjelmaan.
- »Lapsiperheillä tulee olla tasavertainen mahdollisuus kotipalveluihin asuin-kunnasta riippumatta.
- »Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista on edistettävä työelämän joustoja kehittämällä.
- »Työvoimapolitiikassa on vahvistettava palkkatasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä.
- »Kansalaisilla tulee olla mahdollisuus kestäviin ja vastuullisiin valintoihin, kierrätykseen ja ympäristön huomioivaan jätehuoltoon.

Garderobi-paneeli

GARDEROBI-TEEMASSA toteutettiin vaikuttamisstrategiaa, jonka mukaan samaa aihetta käsiteltiin kannanotoissa, järjestön viestinnässä ja alueellisissa sekä paikallisissa tapahtumissa. Marttoille järjestettiin alueellisia **Garderobi-koulutuksia**. Martat osallistuivat myös Vaatevallankumoukseen. Satakunnan Martat ja Marttaliitto järjestivät Porin SuomiAreenassa **Garderobi-paneelin** kierrättämisestä, kestävästä kehityksestä ja kuluttajavalinnoista, panelisteina erikoistutkija Helena Dahlbo (SYKE), toiminnanjohtaja Sonja Vartiala (FinnWatch), toimitusjohtaja Seija Lukkala (Globe Hope), suunnittelija Outi Pyy ja toimitusjohtaja Tuula Loikkanen (Muotikaupan Liitto). Tapahtumaan kuuluvan **kierrätysmuotinäytöksen** juonsivat kansanedustaja Jani Toivola ja martha Saimi Hoyer. Työpajayhdistys veti tapahtumaan liittyvää nuorten pajatoimintaa.

MARTTALIITON TOIMINNANJOHTAJA

veti 17.3. puolueiden puheenjohtajapaneelin yhdessä Lännen Median ja Alma Median kanssa.

MARTAT OSALLISTUIVAT Ekopaasto-kampanjaan, jossa kumppaneina olivat Kirkkohallitus, Suomen ympäristökeskus, Kirkon Ulkomaanapu ja Changemaker. Aineistona olivat Ekokoti-sivut, Kodin elämäntapa-arvio sekä ruoka- ja kulutusvalintoihin liittyvät ekopaastovinkit.

MARTAJÄRJESTÖLLE TÄRKEITÄ kysymyksiä nostettiin esiin seuraavissa seminaareissa: Naisten päivän seminaari Vessa, vesiposti, keittokomero ja huone (ulkoministeriö ja Martat), keskustelutilaisuus EU, talous ja naiset (Naisjärjestöjen Keskusliitto), paneelikeskustelu Syö hyvää ympäri maailman! (Maailma kylässä -festivaalit, Kuluttajaliitto) ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean maaseutukehittämisen kuuleminen.

Marttaliiton vuosikokous antoi yhdessä Kuluttajaliiton, Marthaförbundetin ja Luonto-Liiton kanssa kannanoton **Uusi jätelaki ja tekstiilien kierrätys kunnissa**.

Marttaliitto allekirjoitti kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen kirjeen Järjestörahoituksesta ei saa leikata. Kirje lähetettiin kansanedustajille. Sosiaalisessa mediassa kampanjoitiin #eiköyhimmlä-aihetunnisteella.

Marttaliitto allekirjoitti Taloudenhallinnan neuvottelukunnan kannanoton Oman talouden hallinta kansalaistaidoksi. Kuluttajaliiton koordinoiman Kuluttajaparlamentin kanssa allekirjoitettiin kaksi kannanottoa: Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus palveluiden käyttäjinä turvattava sekä Lapsiperheiden kotipalvelun käytäntöjä selkeytettävä ja palvelusta tiedottamista lisättävä.

Marttaliiton hallituksen jäseniä oli mukana ympäristöministeriön Kestävän kehityksen toimikunnassa sekä Naisten Valmiusliiton, Naisjärjestöjen keskusliiton ja Reilun kaupan hallituksissa. Järjestöllä oli edustaja Suomi100-valtuustossa. Toiminnanjohtaja oli Väestöliiton hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen Sininauha Oy:n ja KansalaisAreenan hallituksissa. Hän osallistui LähiTapiolan henkivakuutuksen hallintoneuvoston, kirkkohallituksen Maaseututoimikuntaan, oli varajäsenenä Jane ja Aatos Erkon säätiössä ja SOSTE:n valtuustossa sekä kouluttajana Maanpuolustuskurssilla. Toiminnanjohtaja valitsi Kotiseutuliitto ry:n pyynnöstä vuoden 2015 Kotiseututeoksen. Voittaja oli Tytti Isohookana-Asunmaan teos Kello merelle soi – Kellon kylän historiaa.

Marttaliitto ja Marthaförbundet vaikuttivat Naisjärjestöjen Keskusliiton uuden puheenjohtajan valintaan tuomalla puheenjohtajavaaliin yhteisen ehdokkaan, kansanedustaja Eva Biaudetin. Biaudet valittiin Naisjärjestöjen uudeksi puheenjohtajaksi vuodesta 2016 alkaen.

YRITYSYHTEISTYÖ, KUMPPANUUDET JA VERKOSTOT Marttaliitto oli edustettuna Raha-automaattiyhdistyksen ja SOSTE ry:n jäsenenä työryhmissä, joissa kehitettiin kansalaisten, järjestöjen, julkisen vallan ja yksityisten tahojen yhteistyötä, palvelujen tuottamista ja työllistämistä. **Marttaliiton yhteistyökumppaneita olivat:** Aaro Forsman Oy, Arktiset Aromit, Eduskunnan kotitalouden tukiryhmä, Fazer, Gerontologinen ravitsemus Gery, Finlayson, Helsingin yliopisto, Iltalehti, Kirkkohallitus, Kirkon maaseututyöryhmä, Kirkon Ulkomaanapu, Kova-toimikunta, Kriminaalihuollon tukisäätiö, Kuluttaja-asiaiden neuvottelukunta, Kuluttaja-lehti, Kuluttajaliitto, Kuluttajaparlamentti, Kuluttajariitalautakunta, Luontokeskus Haltia, LähiTapiola, Maahanmuuttovirasto, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Maa- ja Kotitalousnaiset, Maanpuolustuskorkeakoulu, Finlands svenska Marthaförbund, Matkailun edistämiskeskus, Metsähallitus, Motiva, Mun talous -verkosto, Naisjärjestöjen Keskusliitto, Naisten Valmiusliitto, Nuorisosauntoliitto, OK-opintokeskus, Pelastusalan Keskusliitto, PunaMusta, Reilu Kauppa, Rikosseuraamuslaitos, Sieni-ihmiset, Sininauha Oy, Sinituote Oy, Suomen Latu, Suomen 4H-liitto, Suomen sosiaali ja terveys, Taito ry, Takuu-Säätiö, Taloudenhallinnan neuvottelukunta, Tampereen Messut, Tekstiiliteollisuus Oy, Terve urheilija, Terveystien ja hyvinvoinnin laitos, Suomen Käsitöiden Ystävät, Suomen Latu, Suomen sieniseura, Suomen ympäristökeskus, Taimistoviljelijät, Valio, Valo, Valtakunnallinen työpajayhdistys, Verohallinto, VMS Finland, Väestöliitto ja ympäristöministeriön Kestävän kehityksen työryhmä.

HALLINTO

KOKOUKSET Marttaliiton varsinainen kokous pidettiin 18.4. Suomen ympäristökeskuksen tiloissa Helsingissä. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat, kuultiin järjestörakennetta koskeva katsaus sekä tietohallintoa koskevat toimenpideraportti vastauksena Uudenmaan Martat ry:n jättämään kirjelmään. Lisäksi hyväksyttiin kannanotto Uusi jätelaki ja tekstiilien kierrätys kunnissa.

HALLITUS JA TOIMINNANJOHTAJA Marttaliiton hallitukseen kuuluivat 18.4.2015 saakka puheenjohtaja Lea Sairanen, Riitta Leinonen, Sari Granni, Ulla Keski-Sämpi, Maija Lepistö, Helena Puhakka-Tarvainen, Pia Rättyä, Riikka Vacker ja Airi Väänänen.

Varsinaisen kokouksen henkilövalintojen jälkeen Marttaliiton hallituksessa toimivat 18.4.2015 alkaen puheenjohtaja Lea Sairanen, Riitta Leinonen, Sari Granni, Hanna Heikkilä, Ulla Keski-Sämpi, Päivi Kukkola, Helena Puhakka-Tarvainen, Mirja Stålnacke ja Riikka Vacker.

Hallitus piti tilikauden aikana viisi kokousta, strategiapäivän sekä lisäksi suunnittelu- ja arviointikeskusteluja sähköisiä välineitä apuna käyttäen.

Liiton toiminnanjohtajana toimi Marianne Heikkilä.

TILINTARKASTAJAT KPMG Oy Ab, KHT-yhteisö sekä Heidi Vierros, KHT. Varatilintarkastajina Miika Karkulahti, KHT ja Kai Salli, KHT.

HENKILÖSTÖ Marttaliitossa oli tilivuoden aikana keskimäärin 21 toimihenkilöä (21 v. 2015). Heistä 19 oli koko-aikaista ja 2 osa-aikaista. Määräaikaisessa työsuhteessa hanketehtävissä oli kaksi

henkilöä. Muu henkilöstö oli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa.

Tilikauden palkat ja palkkiot olivat yhteensä 1 051 458 (1 027 t). Säästötoimina osa henkilöstöstä vaihtoi lomaltapaluurahoja vapaaksi. Henkilökohtaiset toimenkuvat ja tulostavoitteet määriteltiin osana säännöllisiä kehityskeskusteluja liiton toimintasuunnitelman perusteella.

Työhyvinvointia ja jaksamista tuettiin virkistyspäivillä, pyhäpäivien aattojen lyhennetyin työpäivin, kulttuurisetelein, työpaikkaliikunnalla ja lounaskorteilla sekä tarjoamalla lakisääteistä laajemmat työterveyshuollon palvelut.

Kiinteistössä toimivan ravintolan kanssa oli voimassa lounassopimus siten, että liiton henkilöstö ruokaili asiakashintoja halvemmalla.

HALLINNON JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN Vuodet 2012–2016 kattavan strategian mukaisesti jatkettiin järjestörakenteiden arviointia yhdessä piirien kanssa. Käynnistettiin vuodet 2017–2019 kattavan järjestöstrategian valmistelu. Strategialuonnosta työstettiin liiton ja piirien johdon yhteisillä strategiapäivillä, minkä jälkeen luonnos saatettiin koko jäsenkunnan kommentoitavaksi. Vastauksia ja palautetta saatiin yli 2 000 henkilöltä.

Muita kehittämishankkeita olivat vapaaehtoistoiminnan tilastoinnin uudistaminen, jäsenrekisterin toimintojen ja käyttöoikeuksien lisääminen ja järjestöbrändin kirkastaminen. Lisäksi aloitettiin neuvontapalveluiden kehittämistä, neuvonnan raportoinnin uudistamista, verkkoalustan uusimista sekä Martat-lehden konseptin uudistamista koskevat toimet.

TALOUS

Tilinpäätöksen mukainen tilikauden tulos oli -14 286 € (+534 233 € vuonna 2014). Talousarvion mukainen tavoitetulo oli 0 €. Liiton taloudenhoito toiminnan eri osa-alueilla oli kurinalaista ja varsinaisen toiminnan kulut alittivat budjetoidun. Sijoitustoiminnan tuotot olivat arvioitua pienemmät tiloista tehtyjen arvonalennusten vuoksi.

VARAINHANKINTA

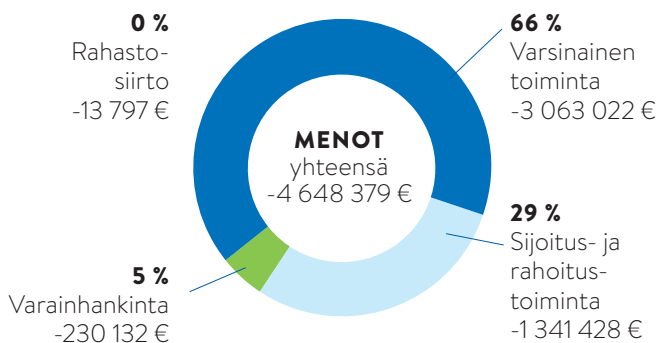
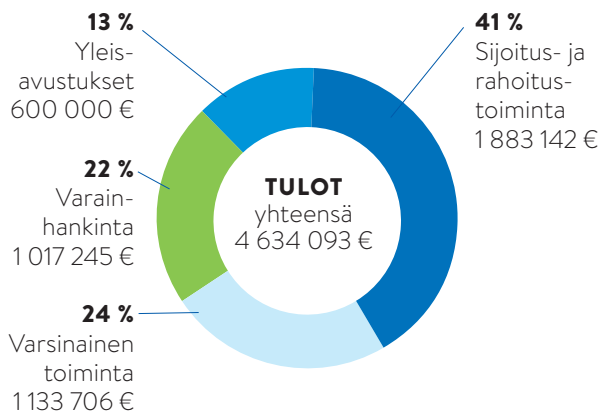
VARAINHANKINTA Varainhankinnan tulos kulujen jälkeen oli 787 113 € (733 t€). Se oli 40 779 € budjetoitua parempi. Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 1 017 245 € (984 t€), josta jäsenmaksujen osuus oli 890 336 € (782 t€) ja tuotemyynnin osuus 126 909 € (122 t€). Tuotot käytettiin Martat-jäsenlehden toimittamiseen sekä jäsentietohallinnon ja muiden järjestöpalveluiden tuottamiseen.

VARAINHANKINTA Varainhankinnan tulos kulujen jälkeen oli 787 113 € (733 t€). Se oli 40 779 € budjetoitua parempi. Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 1 017 245 € (984 t€), josta jäsenmaksujen osuus oli 890 336 € (782 t€) ja tuotemyynnin osuus 126 909 € (122 t€). Tuotot käytettiin Martat-jäsenlehden toimittamiseen sekä jäsentietohallinnon ja muiden järjestöpalveluiden tuottamiseen.

VARAINHANKINTA Varainhankinnan tulos kulujen jälkeen oli 787 113 € (733 t€). Se oli 40 779 € budjetoitua parempi. Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 1 017 245 € (984 t€), josta jäsenmaksujen osuus oli 890 336 € (782 t€) ja tuotemyynnin osuus 126 909 € (122 t€). Tuotot käytettiin Martat-jäsenlehden toimittamiseen sekä jäsentietohallinnon ja muiden järjestöpalveluiden tuottamiseen.

VARAINHANKINTA Varainhankinnan tulos kulujen jälkeen oli 787 113 € (733 t€). Se oli 40 779 € budjetoitua parempi. Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 1 017 245 € (984 t€), josta jäsenmaksujen osuus oli 890 336 € (782 t€) ja tuotemyynnin osuus 126 909 € (122 t€). Tuotot käytettiin Martat-jäsenlehden toimittamiseen sekä jäsentietohallinnon ja muiden järjestöpalveluiden tuottamiseen.

VARAINHANKINTA Varainhankinnan tulos kulujen jälkeen oli 787 113 € (733 t€). Se oli 40 779 € budjetoitua parempi. Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 1 017 245 € (984 t€), josta jäsenmaksujen osuus oli 890 336 € (782 t€) ja tuotemyynnin osuus 126 909 € (122 t€). Tuotot käytettiin Martat-jäsenlehden toimittamiseen sekä jäsentietohallinnon ja muiden järjestöpalveluiden tuottamiseen.

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA Marttaliiton sijoitusomaisuuteen sisältyvät Marttatalon eli Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3:n osakkeet, piirien käytössä olevien tilojen osakkeet ja kiinteistö sekä muut osake- ja korkosijoitukset. Liiton sijoitusomaisuuden kirjanpitoarvo oli 28 874 781 € (29 685 t€).

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos oli +541 714 € (1 188 t€). Se oli 357 987 € budjetoitua heikempi tiloista tehtyjen arvonalennusten vuoksi. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot (osinko-, korko- ja vuokratuotot, arvonalautukset ja myyntivoitot) olivat 1 883 142 € (1 885 t€) ja kulut (arvonalennukset, myyntitappiot, vastikkeet, henkilöstökulut ja lainakorot) 1 286 874 € (697 t€).

Arvopaperien sijoitustoiminta perustuu vuonna 2012 hyväksyttyyn sijoitusstrategiaan. Marttaliiton osake- ja korkosalkun varainhoitajana toimi EVLI Pankki Oyj. Varainhoitajan raportoinnista salkun tulos oli 852 858 € eli 7,37 % (906 t€ eli 8,0 %). Sijoituksia nostettiin varainhoitajalta yhteensä 803 480 € lainan lyhennysten ja toiminnallisten kulujen kattamiseksi varten. Sijoitusomaisuuden markkina-arvo väheni tästä huolimatta vuoden aikana vain 49 379 €. Tilikauden päättyessä arvopaperisalkun arvo oli n. 11,7 M€.

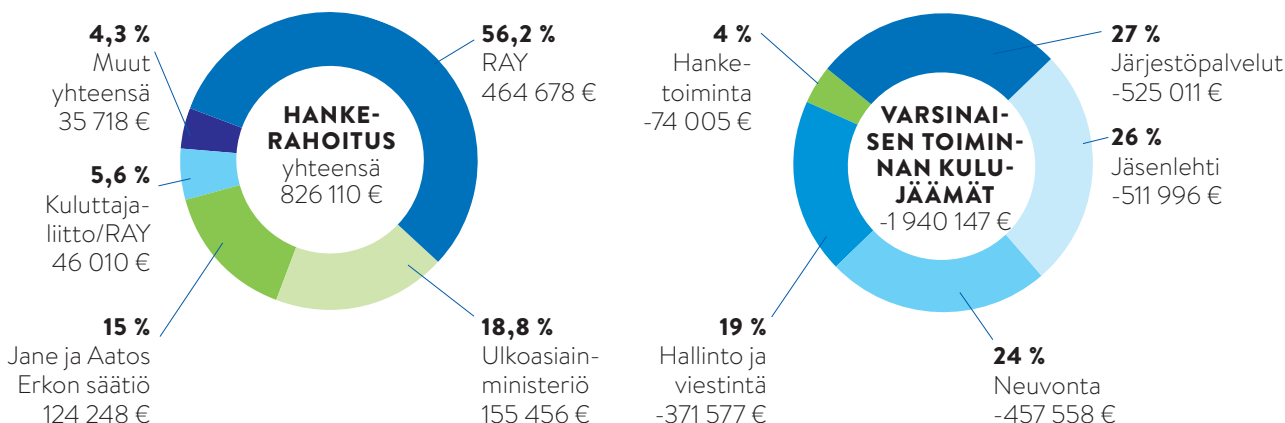
VUODEN 2016 TOIMINTA JA TALOUS Vuoden 2016 toiminta perustuu vuosille 2012–16 määritellyyn strategiaan sekä vuosikokouksessa 2015 päätettyyn toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon. Talousarvion mukaan asetetun tavoitteen mukaisesti liiton talous pidetään tasapainossa vuonna 2016.

Talouden osalta suurimmat epävarmuudet sisältyvät liiton omistamien tilojen vuokrausasteeseen ja muiden sijoitusten tuottoihin. On erittäin epätodennäköistä, että sijoitustoiminnan tuotot pysyvät jatkossa edellisten vuosien poikkeuksellisen hyvällä tasolla. Varsinaisen toiminnan eri osa-alueiden laajentaminen ja kehittämistoiminnan voimistaminen edellyttävät uusia hankerahoituksia tai muun ulkopuolisen rahoituksen lisäämistä.

Toiminnallisten kulujen rahoitus sekä Marttaliiton tilainvestointeja varten ottaman velan takaisinmaksu edellyttävät edelleen sijoitusomaisuuden realisointia.

MARTTALIITTO RY:N AVAINLUKUJA (T€)

	2015	2014	2013	2012
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	-1 929	- 1958	- 2 235	- 2002
Varainhankinnan tulos	787	733	637	706
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos	542	1188	1396	2 028
Saadut yleisavustukset	600	580	537	230
Tilikauden yli-/alijäämä	-14	+ 534	+ 324	+960
Taseen loppusumma	30 405	31 166	31 474	32 065

∞ TALOUS ∞

MARTTALIITON TYTÄRYHTIÖT JA EDUARD POLÓNIN SÄÄTIÖ

Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3 Yhtiön toimialana on hallita Helsingin Kaupungin 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelissa 4 153 sijaitsevaa tonttia nro 3 (Lapinlahdenkatu 3) ja sillä sijaitsevaa toimisto- ja liikerakennusta. Marttaliitto ry omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön tilikauden tulos oli + 12 825,32 €.

KKOy Lapinlahdenkatu 3:n hallitukseen kuuluivat 27.4.2015 pidettyyn yhtiökokoukseen saakka puheenjohtajana Maija Lepistö ja jäseninä Sari Granni sekä Marianne Heikkilä. Tämän jälkeen yhtiön hallituksen puheenjohtaja toimi Sari Granni ja jäseninä Hanna Heikkilä sekä Marianne Heikkilä. Yhtiön toimitusjohtajana toimi Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell.

Eduard Polónin säätiö Marttaliitto ry on perustanut Eduard Polónin säätiön vuonna 1994. Säätiön tarkoituksena on tukea kotitalousneuvontaa myöntämällä avustuksia marttajärjestön kotitalousneuvontaan ja sen toimintaedellytysten parantamiseen sekä kotitalousneuvontaa edistävään opinnäyte-, tutkimus- ja asiantuntijatyöhön.

Säätiön tilikauden tulos oli -147 749,49 €. Sijoitusomaisuuden tuotto tilikaudella oli noin 3 %. Säätiö maksoi avustuksia yhteensä 598 815 €. Säätiön säännöt uudistettiin uuden säätiölain voimaantulon yhteydessä. Uudet säännöt rekisteröitiin 30.12.2015.

Säätiön hallituksena toimi Marttaliiton hallitus ja asiamiehenä Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell.

KKOY LAPINLAHDENKATU 3 AVAINLUKUJA (T€)

	2015	2014	2013
Kiinteistön tuotot	284	285	275
Kiinteistön hoitokulut	-271	-235	-258
Poistot	0	0	-145
Tulos	+13	+51	-128
Taseen loppusumma	11511	11 618	11 570

EDUARD POLÓNIN SÄÄTIÖN AVAINLUKUJA (T€)

	2015	2014	2013
Sijoitustoiminnan tuotot	1199	1187	976
Sijoitustoiminnan kulut	- 707	- 247	-254
Jaetut apurahat/annetut sitoumukset	-599	-573	- 5
Tulos	-148	+328	+ 684
Taseen loppusumma	14 550	14 697	14 438

PIIRIT

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT

Birger Jaarlin katu 21
13100 Hämeenlinna
p. 044 072 3071
etela-hame@martat.fi
www.martat.fi/etela-hame

ETELÄ-KARJALAN MARTAT

Valtakatu 45,
53100 Lappeenranta
p. 010 838 5687
etela-karjala@martat.fi
www.martat.fi/etela-karjala

ETELÄ-SAVON MARTAT

Hallituskatu 7 A 1, 50100 Mikkeli
p. 044 022 8910
etela-savon@martat.fi
www.martat.fi/etela-savo

ITÄ-HÄMEEN MARTAT

Laaksokatu 1, 15140 Lahti
p. 050 5019715
www.martat.fi/ita-hame

KAINUUN MARTAT

Sammonkatu 10 A 3
87100 Kajaani
p. 044 7047 950
www.martat.fi/kainuu

KESKI- JA ETELÄ- POHJANMAAN MARTAT

Vingenkatu 15 A ja
Vingenkatu 15 B 14,
67100 Kokkola
p. 06 831 3127
www.martat.fi/keetpo

KESKI-SUOMEN MARTAT

Yliopistonkatu 11,
40100 Jyväskylä
p. 050 438 7532
keski-suomen@martat.fi
www.martat.fi/keski-suomi

KYMENLAAKSON MARTAT

Torikatu 6, 45100 Kouvola
p. 010 838 5650
www.martat.fi/kymenlaakso

LAPIN MARTAT

Rovakatu 13, 96100 Rovaniemi
p. 040 734 2636
etunimi.sukunimi@martat.fi
onko käytössä lapin.toimisto@
martat.fi?
www.martat.fi/lappi
www.facebook.com/
lapinmartatvinkkaa

LOUNAIS-SUOMEN MARTAT

www.martat.fi/lounais-suomi

Turun toimisto

Yliopistonkatu 33 G, 3. krs,
20100 Turku
p. 050 448 1665
lounais-suomi.turku@martat.fi

Porin toimisto

Valtakatu 7 C, 28100 Pori
p. 050 412 2285
lounais-suomi.pori@martat.fi

PIRKANMAAN MARTAT

Tampellan esplanadi 7
33100 Tampere
puh. 050 370 2139
pirkanmaan@martat.fi
www.martat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN MARTAT

Koskikatu 5-7, 80100 Joensuu
p. 050 448 1125
pohjois-karjala@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN MARTAT

Kajaaninkatu 36, 90100 Oulu
p. 050-5661851
pohjois-pohjanmaan@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-pohjan-
maa

POHJOIS-SAVON MARTAT

Haapaniemenkatu 23,
70110 Kuopio
p. 050 339 4260
pohjois-savon@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-savo

UUDENMAAN MARTAT

Lapinlahdenkatu 3, 2. krs
00180 Helsinki
p. 050 5855 300
www.martat.fi/uusimaa

Martat

1

TEHTÄVÄMME

Kotien ja perheiden
hyvinvoinnin
edistäminen ja
arjen hallinta.

2

TULEVAISUUTEMME

Marttajärjestö
on jäsenmäärältään
kasvava ja ajassa elävä
kotitalousneuvonta-
järjestö, joka edistää
kotien ja perheiden
toimivaa ja kestäväää
arkea. Järjestö on
näkyvä vaikuttaja ja
osallistuu yhteiskun-
nalliseen keskusteluun.

3

ARVOMME

Avoin.
Rohkeasti
oma itsensä.
Valintoja
kestävään arkeen.
Onnistumisen
ja oppimisen ilo.
Tehdään yhdessä.

Martat

MARTTALIITTO RY

Lapinlahdenkatu 3 A,
00180 Helsinki
puh. 050 511 8002
martat@martat.fi

www.martat.fi

www.marttanpuoti.fi

www.marttaperinne.fi

www.pikkukokki.fi

www.facebook.com/martatvinkkaa

twitter.com/Marttaliitto

twitter.com/martatvinkkaa

twitter.com/arkisujuvaksi

twitter.com/lapsiperhearki

www.youtube.com/martattv

[instagram.com/marttailu](https://www.instagram.com/marttailu)